

มาตรการที่ 1 การเฝ้าระวัง ควบคุมและป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกในนกอพยพ

เฝ้าระวังการติดเชื้อไข้หวัดนกในนกอพยพ นกในเมือง และนกอพยพ รวมทั้งในตลาด ค้าปลีกและในสวนสัตว์ของรัฐและเอกชนทั่วประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่เสี่ยง เช่น ที่แหวะพัก ของนกอพยพ และในพื้นที่ราบภาคกลางและภาคเหนือตอนล่าง รวมถึงการวางมาตรการในการ ควบคุมและป้องกันการติดต่อของโรคระหว่างสัตว์ปีกธรรมชาติกับคนเมื่อพบว่าการระบาดของโรคใน นกอพยพ ทั้งจัดตั้งหน่วยปฏิบัติการเคลื่อนที่ในการควบคุมและป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนก ในพื้นที่ที่เกิดการระบาดซ้ำซากและพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการระบาด และจัดสร้างระบบสารสนเทศ ของข้อมูลการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกในนกอพยพ การรายงาน สถานการณ์ไข้หวัดนก อย่างเป็น ระบบ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเฝ้าระวังการติดเชื้อไข้หวัดนกในนกอพยพ นกในเมือง และนกอพยพ รวมทั้งในตลาด ค้าปลีกและในสวนสัตว์ของรัฐและเอกชนทั่วประเทศ
2. เพื่อการวางมาตรการในการควบคุมและป้องกันการติดต่อของโรคระหว่างสัตว์ปีกธรรมชาติ กับคนเมื่อพบว่าการระบาดของโรคในนกอพยพ
3. เพื่อจัดตั้งหน่วยปฏิบัติการเคลื่อนที่ในการควบคุมและป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนก ในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการระบาด
4. เพื่อจัดสร้างระบบสารสนเทศของข้อมูลการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกในนกอพยพ การ รายงาน สถานการณ์ไข้หวัดนก อย่างเป็นระบบ

งาน/โครงการ

1. โครงการสำรวจและเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกในธรรมชาติ โดยการสุ่มตรวจหาเชื้อไข้หวัดนก ในนกอพยพ เพื่อส่งตัวอย่างให้หน่วยงานชั้นสูงตร โรคสัตว์ ของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ตรวจ
2. โครงการจัดตั้งหน่วยปฏิบัติการเคลื่อนที่ในการควบคุมและป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัด นกในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการระบาดของโรคไข้หวัดนก
3. โครงการสำรวจและการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกของนกในกรงเลี้ยง

ดังนั้น การตรวจเชื้อไวรัสไข้หวัดนกทั้งในนกอพยพและนกประจำถิ่น จึงควรจะได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อติดตามการระบาดของไข้หวัดนกในนกที่อาศัยอยู่ตามธรรมชาติ ตลอดจนศึกษาความเป็นไปได้ที่นกอพยพจะเป็นตัวการในการระบาดของเชื้อไข้หวัดนกในพื้นที่ภูมิภาคของประเทศ

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์

ศึกษา สํารวจ และค้นคว้า เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการแพร่กระจายและการระบาดของไข้หวัดนกในนกธรรมชาติ ทั้งที่เป็นนกอพยพและนกประจำถิ่น เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดมาตรการเฝ้าระวัง รวมทั้งทำการควบคุม และป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนกในนกธรรมชาติของประเทศไทย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อตรวจสอบหาเชื้อไข้หวัดนกในกลุ่มนกอพยพ ได้แก่ เป็ดแดง เป็ดลาย นกนางนวล นกชายเลน นกปากห่าง นกนางแอ่นบ้าน เป็นต้น
2. เพื่อตรวจสอบหาเชื้อไข้หวัดนกในกลุ่มนกประจำถิ่นที่อาศัยอยู่ในเมือง และใกล้ชิดกับคน ได้แก่ นกพิราบ นกเอี้ยง นกกระจอก และนกแอ่นกินรัง เป็นต้น
3. เพื่อศึกษาการแพร่กระจายของเชื้อไข้หวัดนกในนกธรรมชาติ
4. เพื่อศึกษาติดตามการระบาดของเชื้อไข้หวัดนกในธรรมชาติ
5. เพื่อจัดทำฐานข้อมูล (GIS) ของการพบไวรัส Influenza ในนกธรรมชาติ

ตัวชี้วัด

1. ทราบถึง Subtype ของเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ในนกอพยพและนกประจำถิ่น
2. ทราบถึงระบาดวิทยาของเชื้อไข้หวัดนก
3. ทราบถึงความสัมพันธ์ในเรื่องการนำโรกระหว่างนกในธรรมชาติและสัตว์ปีกอื่นๆ
4. สามารถเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. สามารถเตือนภัยแก่ประชาชน เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
6. สามารถเฝ้าระวังการกลายพันธุ์ของเชื้อไวรัสไข้หวัดนกได้
7. สามารถควบคุมการระบาดของเชื้อโรคไข้หวัดนกในนกธรรมชาติ

ระยะเวลาในการดำเนินงาน

ระยะเวลา 5 ปี (2550 – 2554)

งบประมาณที่เสนอขอ

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2550	เป็นเงิน 19,830,000 บาท
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2551-2554	ปีละ 18,230,000 บาท รวม 72,920,000 บาท
รวมตลอดโครงการ	เป็นเงิน 92,750,000 บาท

พื้นที่ดำเนินงาน

พื้นที่ 76 จังหวัดทั่วประเทศ โดยครอบคลุมพื้นที่ซึ่งเป็นแหล่งที่มีนกอาศัยและรวมกลุ่มเป็นจำนวนมาก ทั้งที่เป็นแหล่งพักนอนของนกประจำถิ่น และนกอพยพ รวมถึงแหล่งสร้างรังวางไข่ของนก ได้แก่ บริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำที่สำคัญๆ ในภาคต่างๆ เช่น แอ่งเชียงแสน จังหวัดเชียงราย บึงโขงหลง จังหวัดหนองคาย ห้วยตลาด ห้วยจรเข้มาก และอ่างเก็บน้ำสนามบิน จังหวัดบุรีรัมย์ บึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์ วัดไผ่ล้อม จังหวัดปทุมธานี บริเวณชายฝั่งอ่าวไทยตอนใน ทะเลสาบสงขลา จังหวัดสงขลา และทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง เป็นต้น

การดำเนินงาน

1. กำหนดให้หน่วยงานในภาคสนามรวมทั้งส่วนกลาง รับผิดชอบสำรวจและเก็บตัวอย่างเชื้อไข้หวัดนกในพื้นที่ทุกจังหวัดและกรุงเทพมหานคร

2. ประชุมชี้แจงแผนการปฏิบัติงานและฝึกอบรมการเก็บตัวอย่าง รวมทั้งวิธีการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก

3. ดำเนินการเก็บตัวอย่างนกชนิดต่างๆ ทั้งที่เป็นนกอพยพ และนกประจำถิ่น 10 ชนิด กลุ่มๆ ละ 1,200 ตัวอย่าง จำนวน 12,000 ตัว ทำ Cloacal Swab นก 3 ตัว เป็น 1 ตัวอย่าง คิดเป็น 4,000 ตัวอย่าง โดยชนิด/กลุ่มนกที่ทำการเก็บตัวอย่าง ได้แก่

1. กลุ่มนกเป็ดน้ำ
2. กลุ่มนกชายเลน
3. กลุ่มนกยาง
4. กลุ่มนกนางนวล
5. กลุ่มนกหัวโตทราย
6. กลุ่มนกเอี้ยงสาริกา
7. กลุ่มนกกระจอก

8. กลุ่มนกกางแอน
9. นกปากห่าง
10. นกพิราบ

4. การเก็บตัวอย่างโดยการเก็บตัวอย่างจากซากนกที่ตายใหม่ จากมูล Cloacal Swab โดยใช้ไม้พันสำลี (Cotton Swab หรือ Cotton bud) สอดเข้าก้นของสัตว์ปีกและป้ายรอบผนังทวารหนักให้มีอุจจาระติดสำลีออกมาหรืออาจใช้ไม้พันสำลีป้ายอุจจาระสดจากพื้นที่

- ใช้ไม้พันสำลีป้ายก้นหรืออุจจาระของสัตว์ ตัวละ 1 ครั้ง ใส่ 3 ตัวในหลอดเดียวกัน ปิดฝาหลอดให้แน่น เขียนตัวเลขที่หลอดให้ตรงกับใบนำส่ง และส่งตรวจยังห้องปฏิบัติการให้ทันภายใน 2 วัน

5. การวิเคราะห์เชื้อกระทำโดยห้องปฏิบัติการของมหาวิทยาลัยต่างๆ ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยขอนแก่น

6. ประมวลและสรุปผลการดำเนินงานและจัดทำรายงาน

7. จัดทำแนวทางในการเฝ้าระวังการป้องกันและควบคุมการระบาดของโรคไข้หวัดนกในนครราชสีมาให้แก่รัฐบาลและประชาชนทั่วไปได้รับทราบ

8. เผยแพร่ข้อมูลทางเว็บไซต์ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

หน่วยงานที่รับผิดชอบการดำเนินงาน

ส่วนกลาง

1. สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า
2. กลุ่มงานวิจัยสัตว์ป่า

ส่วนภูมิภาค

1. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มน้ำปาย รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน
2. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองบงคาย รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดเชียงราย
3. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเวียงลอ รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดพะเยา
4. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเชียงดาว รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดเชียงใหม่
5. หัวหน้าสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเชิงคอยสุเทพ รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดลำพูน

6. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคอยผาเมือง รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดลำปาง
7. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลำน้ำน่านฝั่งขวา รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดแพร่
8. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคอยผาช้าง รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดน่าน

9. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอุ้มผาง รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดตาก
10. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าถ้ำเจ้าราม รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดสุโขทัย
11. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเมียง-ภูทอง รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดพิษณุโลก
12. หัวหน้าสถานีวิจัยสัตว์ป่าบึงบอระเพ็ด รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดพิจิตร
13. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดเพชรบูรณ์
14. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่จรม รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดอุดรธานี
15. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าบึงบอระเพ็ด รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดนครสวรรค์
16. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสนามเพ็ญ รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดกำแพงเพชร
17. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดอุทัยธานี
18. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูค้อ-ภูกระแต รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดอุดรธานี
19. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าบึงโจงหลง รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดหนองคาย
20. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดเลย และจังหวัด

หนองบัวลำภู

21. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูวัว รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดนครพนม
22. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูสีฐาน รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดมุกดาหาร และจังหวัด

สกลนคร

23. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่ายอดโดม รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดอุบลราชธานี
24. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยศาลา รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดศรีสะเกษ
25. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยทับทัน-ห้วยสำราญ รับผิดชอบในท้องที่ จังหวัด

สุรินทร์

26. หัวหน้าสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าอุบลราชธานี รับผิดชอบในท้องที่

จังหวัดยโสธร

27. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขตรีก-ยอดมน รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดอำนาจเจริญ
28. หัวหน้าสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าลำปาว รับผิดชอบในท้องที่จังหวัด

ขอนแก่น

29. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าลำปาว รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดกาฬสินธุ์
30. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าดงลำพัน รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดมหาสารคาม
31. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าถ้ำผาน้ำทิพย์ รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดร้อยเอ็ด
32. ผู้อำนวยการส่วนอนุรักษ์สัตว์ป่า สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 7 (นครราชสีมา)

รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดนครราชสีมา

33. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าผาผึ้ง รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดชัยภูมิ

34. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดบุรีรัมย์

35. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาคอก-เขาหินผาด รับผิดชอบในท้องที่จังหวัด

พระนครศรีอยุธยา

36. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกา รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดลพบุรี

37. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าวัดไผ่ล้อมและวัดอัมพวาราราม รับผิดชอบในท้องที่จังหวัด

นนทบุรี และจังหวัดปทุมธานี

38. หัวหน้าสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าสระบุรี รับผิดชอบในท้องที่จังหวัด

อ่างทอง

39. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดสระบุรี

40. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาสมโภชน์ รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดสิงห์บุรี

41. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าถ้ำประทุน รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดชัยนาท

42. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำบางพระ รับผิดชอบในท้องที่จังหวัด สมุทรปราการ

43. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดปราจีนบุรี

จังหวัดสระแก้วและจังหวัดฉะเชิงเทรา

45. หัวหน้าสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่านครนายก รับผิดชอบในท้องที่

จังหวัดนครนายก

46. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาเขียว-เขาชมภู่ รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดชลบุรี

47. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาชีโอน รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดระยอง

48. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสอยดาว รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดจันทบุรี

49. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคลองเครือหวายเฉลิมพระเกียรติ รับผิดชอบ ในท้องที่

จังหวัดตราด

50. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่น้ำภาชี รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดราชบุรี

51. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดสุพรรณบุรี

52. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าอุทยานสมเด็จพระศรีนครินทร์ รับผิดชอบในท้องที่จังหวัด

นครปฐม

53. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรด้านตะวันตก รับผิดชอบในท้องที่จังหวัด

กาญจนบุรี

54. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาประทับช้าง รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดสมุทรสาคร

55. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขากระปุก-เขาเตาหม้อ รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดเพชรบุรี

56. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอุทยานเสด็จในกรมกรมหลวงชุมพร ด้านทิศเหนือ

รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

57. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าถ้ำค้างคาว-เขาช่องพราน รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดสมุทรสงคราม
58. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคลองแสง รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี
59. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคลองนาคา รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดระนอง
60. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอุทยานเสด็จในกรม กรมหลวงชุมพร ด้านทิศใต้ รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดชุมพร
61. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าบ่อล้อ รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดนครศรีธรรมราช
62. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาพระ-บางคราม รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดกระบี่
63. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโตนปริวรรต รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดพังงา
64. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาพระแทว รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดภูเก็ต
65. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโตนงาช้าง รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดสงขลา
66. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยา รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดสตูล
67. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดพัทลุง
68. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาน้ำพราย รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดตรัง
69. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดปัตตานี
70. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาฮา-บาลา รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดยะลา
71. หัวหน้าสถานีวิจัยสัตว์ป่าป่าพรุ-ป่าฮาฮา-บาลา รับผิดชอบในท้องที่จังหวัดนราธิวาส

รายละเอียดการดำเนินงาน

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ปีงบประมาณ 2550	ปีงบประมาณ 2551	ปีงบประมาณ 2552	ปีงบประมาณ 2553	ปีงบประมาณ 2554
1. ประชุมและฝึกอบรม	↔	↔	↔	↔	↔
2. จัดซื้อวัสดุวิทยาศาสตร์	↔	↔	↔	↔	↔
3. เก็บตัวอย่างนกในธรรมชาติ	←				→
4. ส่งตัวอย่างเพื่อตรวจวิเคราะห์เชื้อ	←				→
5. รวบรวมประเมินผลและ รายงานผล	←				→

โครงการจัดตั้งหน่วยปฏิบัติการเคลื่อนที่ในการควบคุมและป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนกในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการระบาดของโรคไข้หวัดนก

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

โรคไข้หวัดนก (Highly Pathogenic Avian Influenza, HPAI) เป็นโรคใน List A ขององค์การโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (Office of International Epizootes, OIE) เนื่องจากเป็นโรคที่มีความรุนแรง แพร่ระบาดในวงกว้างได้อย่างรวดเร็ว และส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและการส่งออกของประเทศ โรคไข้หวัดนกจึงเป็นโรคระบาดสัตว์ตามกฎหมาย คือ พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๕ และฉบับแก้ไข พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งต้องมีการควบคุม ป้องกันและกำจัดโรค โดยวิธีการทำลายสัตว์ กักกันหรือ ควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์และผลิตภัณฑ์ การจ่ายค่าชดเชย และปฏิบัติการอื่นๆที่จำเป็น สำหรับในนครราชสีมา การควบคุมทำได้ยาก เนื่องจากเราไม่สามารถจำกัดบริเวณให้นกอยู่โดยไม่มีการเคลื่อนย้ายได้ การควบคุมป้องกันจึงกระทำโดยการเฝ้าระวังในแหล่งที่มีนกอพยพอยู่เป็นจำนวนมาก บริเวณสร้างรังวางไข่ และบริเวณที่พบ นกอยู่อาศัยใกล้แหล่งชุมชน

เมื่อเกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนกในพื้นที่ใด มักสร้างความกังวลให้กับประชาชน โดยรอบพื้นที่ และมักมีการแจ้งเหตุฉุกเฉินตายผิดปกติ ซึ่งการดำเนินการควบคุมโรคควรกระทำอย่าง เร่งด่วน เพื่อป้องกันการติดต่อของโรคระหว่างสัตว์ปีกธรรมชาติกับคน ดังนั้นการจัดตั้งหน่วยปฏิบัติการเคลื่อนที่ในการควบคุม และป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนกในนครราชสีมาจึงเป็น สิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง การเข้าถึงพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการระบาดของโรคได้อย่างรวดเร็ว จะทำให้สามารถควบคุมสถานการณ์ และแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์

จัดตั้งหน่วยปฏิบัติการเคลื่อนที่ในการควบคุม และป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนก ในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการระบาดของโรคไข้หวัดนก และป้องกันการติดต่อของโรคระหว่างสัตว์ ปีกธรรมชาติกับคนเมื่อพบว่าเกิดการระบาดในนครราชสีมา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดตั้งหน่วยปฏิบัติการเคลื่อนที่ในการควบคุม และป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนก ประจำภาค รวม 30 หน่วย ได้แก่ หน่วยปฏิบัติการเคลื่อนที่ในการควบคุม และป้องกันการระบาดของโรค ไข้หวัดนก ประจำสำนักบริหารจัดการพื้นที่อนุรักษ์ที่ 1-16 และสำนักสาขา รวม 21 หน่วย และหน่วยปฏิบัติการเคลื่อนที่สนับสนุนด้านวิชาการ เทคนิคในการควบคุม และป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัด นกในนครราชสีมา รวม 9 หน่วย

2. เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน และป้องกันการติดต่อของโรคระหว่างนก
ธรรมชาติกับคนเมื่อพบว่าเกิดการระบาดในนกธรรมชาติ

3. เพื่อเป็นหน่วยปฏิบัติการเคลื่อนที่ ทำหน้าที่ในการตรวจสอบ ควบคุมพื้นที่ เก็บทำลายซาก
นก ทำความสะอาดพื้นที่ นิดพ่นยาฆ่าเชื้อ และปฏิบัติตามมาตรการในการควบคุม และป้องกันการ
ระบาดของโรคไข้หวัดนก ที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชกำหนด

ตัวชี้วัด

1. จัดตั้งหน่วยปฏิบัติการเคลื่อนที่ในการควบคุม และป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนก
จำนวน 30 หน่วย

1.1 หน่วยปฏิบัติการเคลื่อนที่ในการควบคุม และป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนก
ประจำสำนักบริหารจัดการพื้นที่อนุรักษ์ที่ 1-16 และสำนักสาขา รวม 21 หน่วย ทำหน้าที่ในการเข้า
ตรวจสอบ ควบคุมพื้นที่ที่เกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนกในนกธรรมชาติ ทำการเก็บทำลายซากนก ทำ
ความสะอาดพื้นที่ นิดพ่นยาฆ่าเชื้อ และปฏิบัติตามมาตรการในการควบคุม และป้องกันการระบาดของ
โรคไข้หวัดนก ที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชกำหนด

1.2 หน่วยปฏิบัติการเคลื่อนที่สนับสนุนด้านวิชาการ เทคนิคในการควบคุม และป้องกัน
การระบาดของโรคไข้หวัดนกในนกธรรมชาติ รวม 9 หน่วย ได้แก่ ศูนย์อำนวยการฯ (สำนักอนุรักษ์
สัตว์ป่า) หน่วยปฏิบัติการประจำภาค ได้แก่ ภาคเหนือ, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, ภาคตะวันตก, ภาค
กลาง, ภาคตะวันออก, ภาคใต้ตอนบน, ภาคใต้ตอนล่าง และ กรุงเทพ-ปริมณฑล

2. สามารถควบคุม และป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนก บรรเทาความเดือดร้อนของ
ประชาชนและป้องกันการติดต่อของโรคระหว่างสัตว์ปีกธรรมชาติกับคนเมื่อพบว่าเกิดการระบาดในนก
ธรรมชาติ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ระยะเวลาในการดำเนินงาน

ระยะเวลา 3 ปี (พ.ศ.2550 – 2552)

หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินงาน

สำนักบริหารจัดการพื้นที่อนุรักษ์ที่ 1-16 และสำนักสาขา, สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า,
กลุ่มงานวิจัยสัตว์ป่า, สถานีวิจัยสัตว์ป่า 7 แห่ง

งบประมาณ : 24,000,000 บาท

ระเบียบวิธีวิจัย

1. จัดตั้งหน่วยปฏิบัติการเคลื่อนที่ในการควบคุม และป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนก จำนวน 30 หน่วย

1.1 หน่วยปฏิบัติการเคลื่อนที่ในการควบคุม และป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนก ประจำสำนักบริหารจัดการพื้นที่อนุรักษ์ที่ 1-16 และสำนักสาขา รวม 21 หน่วย ทำหน้าที่ในการเข้าตรวจสอบ ควบคุมพื้นที่ที่เกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนกในนกอพยพ ทำการเก็บทำลายซากนก ทำความสะอาดพื้นที่ ถัดพ่นยาฆ่าเชื้อ และปฏิบัติตามมาตรการในการควบคุม และป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนก ที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชกำหนด

1.2 หน่วยปฏิบัติการเคลื่อนที่สนับสนุนด้านวิชาการ เทคนิคในการควบคุม และป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนกในนกอพยพ รวม 9 หน่วย ได้แก่

- ศูนย์อำนวยการฯ (สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า)
- หน่วยปฏิบัติการประจำกรุงเทพ-ปริมณฑล (กลุ่มงานวิจัยสัตว์ป่า) รับผิดชอบ กรุงเทพมหานคร จังหวัดปทุมธานี นนทบุรี และสมุทรปราการ
- หน่วยปฏิบัติการประจำภาคเหนือ (สถานีวิจัยสัตว์ป่าดอยเชียงดาว) รับผิดชอบ จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน พะเยา ลำปาง แพร่ ลำพูน ตาก สุโขทัย น่าน อุตรดิตถ์
- หน่วยปฏิบัติการประจำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (สถานีวิจัยสัตว์ป่าภูหลวง) รับผิดชอบ จังหวัด หนองคาย เลย สกลนคร อุตรดิตถ์ นครพนม หนองบัวลำภู กาฬสินธุ์ ขอนแก่น มุกดาหาร มหาสารคาม ร้อยเอ็ด โยธาธร อำนาจเจริญ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์
- หน่วยปฏิบัติการประจำภาคตะวันตก (สถานีวิจัยสัตว์ป่าเขานางรำ) จังหวัด กาญจนบุรี สุพรรณบุรี นครปฐม ราชบุรี สมุทรสาคร สมุทรสงคราม เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์
- หน่วยปฏิบัติการประจำภาคกลาง (สถานีวิจัยสัตว์ป่าบึงบอระเพ็ด) รับผิดชอบ จังหวัด พิจิตร โลก เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร พิจิตร นครสวรรค์ อุทัยธานี ลพบุรี ชัยนาท สิงห์บุรี สระบุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา
- หน่วยปฏิบัติการประจำภาคตะวันออก (สถานีวิจัยสัตว์ป่าทะเลเชิงเตตรา) รับผิดชอบ จังหวัด ชลบุรี จันทบุรี ระยอง ตราด สระแก้ว ฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์

- หน่วยปฏิบัติการประจำภาคใต้ตอนบน (สถานีวิจัยสัตว์ป่าคลองแสง)
รับผิดชอบจังหวัด ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี พังงา นครศรีธรรมราช ภูเก็ต
- หน่วยปฏิบัติการประจำภาคใต้ตอนล่าง (สถานีวิจัยสัตว์ป่าพรุฮาลา-บาลา)
รับผิดชอบจังหวัด กระบี่ ตรัง สงขลา พัทลุง สตูล ปัตตานี ยะลา นราธิวาส
ทำหน้าที่สนับสนุนด้านข้อมูลทางวิชาการ เทคนิคในการควบคุม และป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนกในนกอพยพ การจับ เคลื่อนย้ายนก และการตรวจหาเชื้อไข้หวัดนกในกรณีเร่งด่วน เพื่อควบคุมการระบาด

2. หน่วยปฏิบัติการเคลื่อนที่ในการควบคุม และป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนก จำนวน 30 หน่วยแต่ละหน่วยประกอบด้วย

1) หัวหน้าหน่วยปฏิบัติการเคลื่อนที่	1 คน
2) ผู้ช่วยนักวิจัย/นักวิทยาศาสตร์/นักวิชาการ (ตำแหน่งจ้างเหมา)	1 คน
3) คนงาน (ตำแหน่งจ้างเหมา)	2 คน
4) รถยนต์(ดีเซล) ขนาด 1 ตัน ขับเคลื่อน 4 ล้อ แบบดับเบิ้ลแคบ	1 คัน
5) อุปกรณ์ในการควบคุม และป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนก	

3. ปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยปฏิบัติการเคลื่อนที่ในการควบคุม และป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนก ในพื้นที่ที่เกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนกในนกอพยพ และเข้าตรวจสอบพื้นที่ที่ได้รับแจ้งจากประชาชนว่ามีนกอพยพตายผิดปกติ

4. เข้าตรวจสอบ ควบคุมพื้นที่ที่เกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนกในนกอพยพ ทำการเก็บทำลายซากนก ทำความสะอาดพื้นที่ นิดพ่นยาฆ่าเชื้อ และปฏิบัติตามมาตรการในการควบคุม และป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนก ที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชกำหนด

5. สนับสนุนด้านวิชาการ เทคนิคในการควบคุม และป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนกในนกอพยพ การจับ เคลื่อนย้ายนก และเก็บตัวอย่างเพื่อตรวจพิสูจน์โรค ในกรณีเร่งด่วน เพื่อควบคุมการระบาด

โครงการสำรวจและเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกของนกในกรงเลี้ยง

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

สืบเนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีก ทำให้กรมปศุสัตว์ต้องประกาศกำหนดเขตโรคระบาดในท้องที่ต่างๆ และต้องทำลาย สัตว์ปีกทุกชนิดในรัศมี 5 กิโลเมตร โดยรอบท้องที่เกิดโรคนั้น ซึ่งรวมถึงนกเลี้ยงสวยงามที่อยู่ความครอบครองของประชาชน ไม่ว่าจะอยู่ในกรงเลี้ยง ฟาร์มเพาะพันธุ์ ตลาดค้าปลีก หรือในสวนสัตว์ การทำลายนกสวยงามในพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคไข้หวัดนก ไม่ใช่แนวทางที่จะแก้ไขปัญหาได้ เนื่องจากการทำลายสายพันธุ์กรรมของนกเลี้ยงสวยงามตลอดจนภูมิปัญญาไทยที่ได้พัฒนาพันธุ์นกเลี้ยงสวยงาม และจะส่งผลกระทบต่อจิตใจของประชาชนที่เลี้ยงนกออย่างรุนแรง เจ้าของนกเลี้ยงสวยงามส่วนใหญ่จะพยายามทุกวิถีทางที่จะปกป้องนกของตน โดยซุกซ่อนนก พานกหลบหนีไปเลี้ยงในที่อื่นนอกเขตประกาศโรคระบาดสัตว์ หรือปล่อยให้เป็นอิสระจะได้ ไม่ต้องถูกฆ่าทิ้ง ซึ่งอาจทำให้โรคระบาดเพิ่มมากขึ้นไปอีก และทำให้โรคอื่นๆ ของนกเลี้ยงสวยงามที่กำลังป่วยอยู่ก็จะแพร่กระจายเข้าสู่คนในธรรมชาติได้

การสำรวจและเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกของนกในกรงเลี้ยง รวมทั้งการจัดระบบฐานข้อมูลนกที่อยู่ความครอบครองของประชาชน ในฟาร์มเพาะพันธุ์ หรือในสวนสัตว์ จึงเป็นสิ่งที่ควรเร่งดำเนินการเพื่อวางมาตรการในการควบคุมอย่างเข้มข้น ไม่ให้เกิดการติดเชื้อ และการระบาดของโรคต่อไป

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์

เพื่อรวบรวมข้อมูล และจัดทำข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) ของผู้เลี้ยงนก ฟาร์มเพาะพันธุ์ สวนสัตว์ และตลาดค้าปลีกในประเทศไทยสำหรับใช้ในการกำหนดมาตรการสำหรับการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกของนกในกรงเลี้ยง และตรวจสอบการปรับปรุงการเลี้ยงเดิมให้เข้าสู่ระบบควบคุมเข้มข้น เพื่อเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกสู่คนในกรงเลี้ยง รวมทั้งเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในการป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนกสู่คนในกรงเลี้ยงแก่ผู้เลี้ยงนกและประชาชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อรวบรวมข้อมูล ผู้เลี้ยงนก ฟาร์มเพาะพันธุ์ สวนสัตว์ และตลาดค้าปลีกในประเทศไทย
2. เพื่อจัดสร้างชั้นข้อมูลแหล่งที่มีการเลี้ยงนก ทั้งที่อยู่ในการครอบครองของประชาชน ฟาร์มเพาะพันธุ์ สวนสัตว์ และตลาดค้าปลีกในประเทศไทย ด้วยวิธีการทางระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดมาตรการสำหรับการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกของนกในกรงเลี้ยง
3. เพื่อตรวจสอบการปรับปรุงการเลี้ยงเดิมให้เข้าสู่ระบบควบคุมเข้มข้น
4. การเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกสู่นกในกรงเลี้ยง
5. เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในการป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนกสู่นกในกรงเลี้ยง

ตัวชี้วัด

1. รายงาน และข้อมูล ผู้เลี้ยงนก ฟาร์มเพาะพันธุ์ สวนสัตว์ และตลาดค้าปลีกในประเทศไทย จำนวน 1 เรื่อง
2. ชั้นข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS) และแผนที่การกระจายของแหล่งที่มีการเลี้ยงนก ทั้งที่อยู่ในการครอบครองของประชาชน ฟาร์มเพาะพันธุ์ สวนสัตว์ และตลาดค้าปลีกในประเทศไทย 1 ชุด
3. สามารถปรับปรุงแหล่งที่มีการเลี้ยงนกจำนวนมาก ให้เข้าสู่ระบบควบคุมเข้มข้น และสามารถป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกสู่นกในกรงเลี้ยง
4. ประชาชนผู้เลี้ยงนก สามารถเข้าถึง และรับทราบข้อมูลได้ทางเว็บไซต์ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช และมีความรู้ ความเข้าใจ ในการป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนกของนกในกรงเลี้ยงเพิ่มขึ้น อย่างน้อย 50 %

ระยะเวลาในการดำเนินงาน

ระยะเวลา 3 ปี (พ.ศ.2550 – 2552)

พื้นที่ดำเนินงาน

ฟาร์มเพาะพันธุ์ สวนสัตว์ และตลาดค้าปลีกในประเทศไทย

หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินงาน

สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า ส่วนคุ้มครองสัตว์ป่า

สำนักบริหารจัดการพื้นที่อนุรักษ์ที่ 1-16

กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช

งบประมาณ : 7,000,000 บาท

ระเบียบวิธีดำเนินงาน

1. รวบรวมข้อมูล ผู้เลี้ยงนก ฟาร์มเพาะพันธุ์ สวนสัตว์ และตลาดค้าปลีกในประเทศไทย
2. จัดสร้างชั้นข้อมูลแหล่งที่มีการเลี้ยงนก ทั้งที่อยู่ในการครอบครองของประชาชน ฟาร์มเพาะพันธุ์ สวนสัตว์ และตลาดค้าปลีกในประเทศไทย ด้วยวิธีการทางระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดมาตรการสำหรับการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกของนกในกรุงเสียม
3. ส่งเจ้าหน้าที่จากสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 1-16 และเจ้าหน้าที่ส่วนกลาง รวม 22 หน่วยงาน ออกตรวจสอบฟาร์มเพาะพันธุ์ และสวนสัตว์ ให้มีการปรับปรุงการเลี้ยงเดิมให้เข้าสู่ระบบควบคุมเข้มข้น
4. ทำการสุ่มตัวอย่างนกในกรุงเสียมในพื้นที่ที่มีการประกาศเป็นเขตโรคระบาด เพื่อส่งตรวจหาเชื้อไข้หวัดนก การเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกส่วนนกในกรุงเสียม และติดตามรายงานสถานการณ์จนกว่าจะประกาศเป็นเขตปลอดโรค
5. จัดพิมพ์คู่มือการปฏิบัติ และมาตรการสำหรับการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกของนกในกรุงเสียม เพื่อแจกให้แก่ผู้เลี้ยงนก ฟาร์มเพาะพันธุ์ สวนสัตว์ และผู้ที่สนใจ เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในการป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนกส่วนนกในกรุงเสียม

มาตรการที่ 2 การประชาสัมพันธ์ให้คำแนะนำในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกในนกธรรมชาติ

การดำเนินงาน

เพิ่มความรู้อย่างเข้าใจ ในการป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนกในนกธรรมชาติและเสริมสร้างความตระหนักของสาธารณชนในคุณค่า ความสำคัญของนกอพยพ โดยการประชาสัมพันธ์จัดทำชุดสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อมัลติมีเดียสำเร็จรูป รวมทั้งสื่อประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ทางโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่ และจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการป้องกันการติดต่อของโรคระหว่างนกในธรรมชาติกับคน แก่ผู้นำชุมชนหรืออาสาสมัคร ในการเฝ้าระวังการระบาดของโรคไข้หวัดนกในนกธรรมชาติ

งาน/โครงการ

1. โครงการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ในการควบคุมป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนกในนครราชสีมา
2. โครงการจัดทำชุดสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อมัลติมีเดียสำเร็จรูปในการประชาสัมพันธ์ พร้อมคู่มือปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนกในนครราชสีมา
3. โครงการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ทางโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการควบคุม และป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนกในนครราชสีมา

ระยะเวลาและงบประมาณ

1. โครงการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ในการควบคุมป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนกในนครราชสีมา ระยะเวลา 1 ปี (พ.ศ. 2550) งบประมาณ 350,000 บาท
2. โครงการจัดทำชุดสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อมัลติมีเดียสำเร็จรูปในการประชาสัมพันธ์ พร้อมคู่มือปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนกในนครราชสีมา ระยะเวลา 1 ปี (พ.ศ. 2550) งบประมาณ 7,000,000 บาท
3. โครงการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ทางโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการควบคุม และป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนกในนครราชสีมา ระยะเวลา 3 ปี (พ.ศ. 2550-2552) งบประมาณปีละ 10,000,000 บาท

โครงการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ในการควบคุมป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนกในนครราชสีมา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้เกี่ยวกับการควบคุมและป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก
3. เพื่อเพิ่มทักษะและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านประชาสัมพันธ์

คุณสมบัติผู้เข้ารับการอบรม

เป็นข้าราชการ หรือ พนักงานราชการของสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 1-16 ที่ปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์ หรืองานที่เกี่ยวข้อง

จำนวนผู้เข้ารับการอบรม

1 รุ่น ๆ ละ 80 คน

ระยะเวลา

จำนวน 1 วัน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2550

สถานที่ฝึกอบรม

ส่วนกลาง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก
2. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก
3. เพื่อให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมสามารถประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลการระบาดของโรคไข้หวัดนกได้อย่างถูกต้อง

ตัวชี้วัด

ผู้ผ่านการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ ในการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก และสามารถทำหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์ได้อย่างถูกต้อง

งบประมาณ

350,000 บาท

ผู้รับผิดชอบ

สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า ส่วนส่งเสริมและเผยแพร่

สำนักบริหารงานกลาง กองฝึกอบรม

**โครงการจัดทำชุดสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อมัลติมีเดียสำเร็จรูปในการประชาสัมพันธ์
พร้อมคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการป้องกัน
การระบาดของโรคไข้หวัดนกในนครราชสีมา**

.....

1. หลักการและเหตุผล

สืบเนื่องจากสถานการณ์ไข้หวัดนกระบาด ตั้งแต่ปลายปี 2546 และมีการระบาดเป็นช่วง ๆ ต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน รัฐบาลได้มีการดำเนินการป้องกันและเฝ้าระวังมาโดยตลอด อย่างไรก็ตาม จากกรณีความหายนะทางชีวิตและทรัพย์สินที่เกิดจากโรคระบาดสัตว์ในลักษณะนี้ และมีแนวโน้มว่า อาจเกิดระบาดได้อีกจากสัตว์ป่า สัตว์ป่าต่างถิ่น และสัตว์ป่าอพยพ ซึ่งสามารถจะรับหรือมีโอกาสในการแพร่เชื้อได้ ฉะนั้น จึงจำเป็นต้องมีการเฝ้าระวังและการควบคุมการระบาดของโรค และลดความเสี่ยง จากการเกิดโรคระบาด (Epidemic) หรือโรคระบาดใหญ่ (Pandemic) จากสัตว์ป่า สัตว์ป่าต่างถิ่นและสัตว์อพยพ ที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสุขภาพและอนามัยชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน และยังมีผลกระทบต่อระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งผลเสียต่อเศรษฐกิจของประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ซึ่งรับผิดชอบในช่วงของนครราชสีมา มีการดำเนินงานตามมาตรการเชิงรุกของกรมฯ เพื่อให้การปฏิบัติงานการเฝ้าระวัง ควบคุม และป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นเพื่อเป็นการรณรงค์และประชาสัมพันธ์การดำเนินงานแผนเฝ้าระวังและควบคุมไข้หวัดนกในนครราชสีมา จึงกำหนดให้มีโครงการจัดทำชุดสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อมัลติมีเดียสำเร็จรูปในการประชาสัมพันธ์ พร้อมคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนกในนครราชสีมา

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงานป้องกัน การแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก
2. เพื่อวางแผนรับมือกับการระบาดของโรคไข้หวัดนกที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
3. เพื่อเป็นการเสริมสร้างจิตสำนึก อันจะนำมาซึ่งความร่วมมือที่ดีในการปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่กับประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแพร่ระบาดของไข้หวัดนก

4. งบประมาณ 5,500,000

5. ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 (ต.ค.49 – ก.ย.50)

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึก และเป็นแนวร่วมในการเฝ้าระวังการระบาดของเชื้อไข้หวัดนก
2. ทำให้การควบคุมการระบาดของโรคไข้หวัดนก เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
3. ทำให้สามารถวางแผนป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
4. เกิดความเชื่อมั่นแก่ประชาชนและนานาชาติในการเตรียมความพร้อมของประเทศไทย เพื่อรองรับสถานการณ์วิกฤตจากโรคระบาดไข้หวัดนกจากสัตว์ป่า

7. หน่วยงานรับผิดชอบ

สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า ส่วนเสริมและเผยแพร่ฯ

**โครงการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ทางโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร
เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในการควบคุมและการป้องกันการระบาดของ
ของโรคไข้หวัดนกในนกธรรมชาติ**

.....

1. หลักการและเหตุผล

ตามที่พบการแพร่ระบาดของเชื้อไข้หวัดนกในสัตว์ปีกอย่างรุนแรงหลายพื้นที่ ซึ่งขณะนี้ได้มีการควบคุมการระบาดของโรคได้ในพื้นที่ส่วนใหญ่แล้ว อย่างไรก็ตาม จากกรณีความหายนะทางชีวิตและทรัพย์สินที่เกิดจากโรคระบาดสัตว์ในลักษณะนี้ และมีแนวโน้มว่าอาจเกิดระบาดได้อีกจากสัตว์ป่าต่างถิ่น และสัตว์ป่าอพยพ ซึ่งสามารถจะรับหรือมีโอกาสในการแพร่เชื้อได้ ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องมีการเฝ้าระวังและการควบคุมการระบาดของโรค และลดความเสี่ยงจากการเกิดโรคระบาด (Epidemic) หรือโรคระบาดใหญ่ (Pandemic) จากสัตว์ป่า สัตว์ป่าต่างถิ่น และสัตว์ป่าอพยพที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสุขภาพอนามัย ชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน และยังมีผลกระทบต่อระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งผลเสียหายต่อเศรษฐกิจของประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ ดังนั้น เพื่อเป็นการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง ควบคุมไข้หวัดนกในนกธรรมชาติ จึงได้จัดทำโครงการจัดทำสื่อ

ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ทางโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในการควบคุม และป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนกในนกธรรมชาติ

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการเฝ้าระวังและควบคุมไข้หวัดนกในนกธรรมชาติ
2. เพื่อเป็นการรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง ควบคุม และป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อประชาสัมพันธ์ในการวางแผนรับมือกับการระบาดของโรคไข้หวัดนกที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

3. กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องการแพร่ระบาดของไข้หวัดนก

4. งบประมาณ

ปี งบประมาณ พ.ศ. 2550 7,700,000 บาท

5. ระยะเวลาดำเนินการ 3 ปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2550 – 2552

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้การประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่การเฝ้าระวัง ควบคุม และป้องกันการแพร่ระบาดของไข้หวัดนก เป็นไปด้วยความรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ
2. ทำให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในการเฝ้าระวัง ควบคุม และป้องกันการแพร่ระบาดของไข้หวัดนก
3. ทำให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงการวางแผนการปฏิบัติงานของการเฝ้าระวัง ควบคุมและป้องกันการแพร่ระบาดของไข้หวัดนก

7. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

ส่วนส่งเสริมและเผยแพร่ฯ สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า

มาตรการ ที่ 3 การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับนกอพยพและโรคไข้หวัดนกในนกธรรมชาติ

การดำเนินงาน

ศึกษา ค้นคว้า วิจัย และทดลองเพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับนกอพยพ และการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกในนกธรรมชาติ เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดมาตรการเฝ้าระวังการระบาดของโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีกธรรมชาติ ของประเทศไทย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับนกอพยพ และโรคไข้หวัดนกในนกธรรมชาติของประเทศไทย
2. เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ ข้อมูลในการกำหนดมาตรการเฝ้าระวังควบคุม และป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกในนกธรรมชาติ และหาวิธีป้องกันการติดต่อของโรคระหว่างนกธรรมชาติกับคน
3. เพื่อเพิ่มความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักของสาธารณชนในคุณค่า ความสำคัญของนกอพยพ และการป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนกในนกธรรมชาติ

โครงการวิจัยเกี่ยวกับนกอพยพและโรคไข้หวัดนกในนกธรรมชาติ

1. โครงการศึกษาเส้นทางอพยพของนกอพยพชนิดที่สำคัญในประเทศไทยด้วยเทคนิคการติดตามด้วยดาวเทียมและการทำเครื่องหมายนกอพยพ
2. โครงการสำรวจตรวจนับประชากรนกอพยพฤดูหนาวในประเทศไทย
3. โครงการสำรวจแหล่งทำรังวางไข่ของนกที่ทำรังเป็นกลุ่ม (Colony) ในประเทศไทย

ระยะเวลาดำเนินการวิจัย

1. โครงการวิจัยที่ 1 โครงการศึกษาเส้นทางอพยพของนกอพยพชนิดที่สำคัญในประเทศไทยด้วยเทคนิคการติดตามด้วยดาวเทียมและการทำเครื่องหมายนกอพยพ ระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2550-2554) งบประมาณ รวม 5 ปี เป็นเงิน 17,000,000 บาท
2. โครงการวิจัยที่ 2 โครงการสำรวจตรวจนับประชากรนกอพยพฤดูหนาวในประเทศไทย ระยะเวลา 3 ปี (พ.ศ. 2550-2552) งบประมาณ รวม 3 ปี เป็นเงิน 9,000,000 บาท
3. โครงการวิจัยที่ 3 โครงการสำรวจแหล่งทำรังวางไข่ของนกที่ทำรังเป็นกลุ่ม (Colony) ในประเทศไทยระยะเวลา 3 ปี (พ.ศ. 2550-2552) งบประมาณ รวม 3 ปี เป็นเงิน 10,300,000 บาท

1. โครงการศึกษาเส้นทางอพยพของนกอพยพชนิดที่สำคัญในประเทศไทย ด้วยเทคนิคการติดตามวิถีชีวิตตามตัวสัตว์ระบบดาวเทียมและการทำเครื่องหมายนกอพยพ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยพบนกไม่น้อยกว่า 982 ชนิด ซึ่งในจำนวนนี้เป็นนกที่อพยพย้ายถิ่นจำนวน 415 ชนิด (วัลยา, 2548) เส้นทางอพยพของนกน้ำในประเทศไทยส่วนใหญ่จะอยู่ในแนวเหนือใต้ และเป็นไปในทางเดียวกับการอพยพของนกในทวีปเอเชีย East Asian-Australasia flyway การอพยพย้ายถิ่นของนก หมายถึงการเคลื่อนย้ายที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี ระหว่างพื้นที่ซึ่งเป็นแหล่งสร้างรังวางไข่ในฤดูผสมพันธุ์ กับพื้นที่เป็นแหล่งหากินในช่วงนอกฤดูผสมพันธุ์ โดยมีสาเหตุสำคัญเพื่อหาพื้นที่ที่มีแหล่งอาหารสมบูรณ์และแหล่งที่เหมาะสมในการสร้างรังวางไข่ และเลี้ยงลูกก่อนเมื่อฤดูหนาวมาเยือน อุณหภูมิในซีกโลกเหนือลดต่ำลง น้ำกลายเป็นน้ำแข็ง พืชหยุดการเจริญเติบโต สภาพที่อยู่อาศัยไม่เหมาะสมและอาหารลดน้อยลง นกก็จะเริ่มอพยพเคลื่อนย้ายลงไปยังซีกโลกทางใต้ ซึ่งมีแหล่งอาหารที่อุดมสมบูรณ์ และเมื่อถึงฤดูร้อนก็จะอพยพกลับไปยังถิ่นเดิม เพื่อสร้างรังวางไข่เลี้ยงลูกนกให้เติบโตแข็งแรง เป็นวัฏจักรเช่นเดียวกันทุกปี

มักจะมีคำถามและข้อสงสัยเกิดขึ้นอยู่เสมอว่า นกอพยพเหล่านี้ มาจากไหน ผ่านพื้นที่ใดบ้าง มีการดำรงชีวิตอย่างไร อาศัยในพื้นที่ใดบ้าง เกี่ยวข้องกับมนุษย์เราทั้งให้ประโยชน์และโทษอย่างไร ทั้งในสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก นกอพยพเหล่านี้เป็นพาหะนำโรคหรือไม่อย่างไร และควรดำเนินการอย่างไรที่จะเฝ้าระวัง และป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนก ในนกอพยพเหล่านี้ ทำอย่างไรจะอนุรักษ์และคุ้มครองชนิดพันธุ์ ตลอดจนพื้นที่ที่นกอพยพใช้เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยั่งยืนแก่มนุษย์และสัตว์ต่าง ๆ

การศึกษาเส้นทางอพยพของนกชนิดที่สำคัญในประเทศไทย เป็นทางหนึ่งที่จะตอบคำถามดังกล่าว เนื่องจากเมื่อทราบเส้นทางอพยพ ก็สามารถคาดการณ์ได้ว่าในช่วงเวลาต่าง ๆ นกจะอาศัยอยู่ และจะเดินทางต่อไปยังที่ใด หากมีการระบาดของโรคไข้หวัดนกเกิดขึ้นกับนกอพยพในบริเวณใดของโลก ก็จะสามารถเฝ้าระวังในพื้นที่บริเวณอื่น ๆ ที่อยู่ในเส้นทางอพยพได้ทันทั่วทั้ง

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์

ศึกษา ค้นคว้า วิจัย และทดลองเพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเส้นทางอพยพของนกอพยพชนิดที่สำคัญสำคัญและเสี่ยงต่อการติดเชื้อไข้หวัดนก เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดมาตรการเฝ้าระวังการระบาดของโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีกธรรมชาติ ของประเทศไทย และ

เพิ่มความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักของสาธารณชนในคุณค่า ความสำคัญของนกอพยพ เส้นทางกร
อพยพของนกอพยพชนิดที่สำคัญ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเส้นทางการอพยพของนกอพยพชนิดที่สำคัญ ของประเทศไทย
2. เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ ข้อมูลในการกำหนดมาตรการเฝ้าระวังควบคุม และป้องกัน การแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกในนกธรรมชาติ และหาวิธีป้องกันการติดต่อของโรคระหว่างนกธรรมชาติกับคน
3. เพื่อเพิ่มความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักของสาธารณชนในคุณค่า ความสำคัญของนกอพยพ เส้นทางการอพยพของนกอพยพชนิดที่สำคัญ
4. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศ เกี่ยวกับจัดทำแผนความร่วมมือระหว่างประเทศไทย ในการอนุรักษ์ คุ่มครอง และเฝ้าระวังการระบาดของโรคไข้หวัดนกในนกอพยพระหว่างประเทศ

ตัวชี้วัด

1. ทราบเส้นทางการอพยพของนกอพยพในประเทศไทย อย่างน้อย 10 ชนิด จำนวน 30 ตัว
2. รายงานวิจัย และข้อมูลเกี่ยวกับเส้นทางการอพยพของนกอพยพชนิดที่สำคัญของประเทศไทย ที่สามารถตอบคำถาม และนำไปใช้ในการกำหนดมาตรการเฝ้าระวังการระบาดของโรคไข้หวัดนกในประเทศไทยได้จริงอย่างเป็นรูปธรรม จำนวน 1 เรื่อง
3. รายงาน สรุปข้อมูลสำหรับใช้จัดทำคู่มือการควบคุมพื้นที่ที่อยู่ในเส้นทางอพยพ และเป็นแหล่งอาศัยของนกอพยพ เพื่อป้องกันการติดต่อของโรคระหว่างนกในธรรมชาติกับคน เมื่อมีการระบาดของโรคไข้หวัดนก และแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศ เกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างประเทศ ในการอนุรักษ์ คุ่มครอง และเฝ้าระวังการระบาดของโรคไข้หวัดนกในนกอพยพระหว่างประเทศ จำนวน 1 เรื่อง
4. ประชาชนสามารถเข้าถึง และรับทราบข้อมูลได้ทางเว็บไซต์ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช และมีความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของนกอพยพ และการป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนกในนกธรรมชาติเพิ่มขึ้น อย่างน้อย 50 %

ระยะเวลาในการดำเนินงาน

ระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ.2550 – 2554)

พื้นที่ศึกษา

พื้นที่อนุรักษ์ และ พื้นที่ชุ่มน้ำ ของประเทศไทย

หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินงาน

กลุ่มงานวิจัยสัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า
อุทยานแห่งชาติ สำนักบริหารจัดการพื้นที่อนุรักษ์ที่ 1-16 กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช

งบประมาณ : 17,000,000 บาท

ผู้รับผิดชอบดำเนินงาน

ที่ปรึกษาโครงการวิจัย

1. นายวินิจ ภูเนาวรัตน์ ผู้อำนวยการสำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า
2. นางกัลยาณี บุญเกิด นักวิทยาศาสตร์ 8ว หัวหน้ากลุ่มวิจัยสัตว์ป่า

คณะผู้วิจัย

1. นายไกรรัตน์ เอี่ยมอำไพ	นักวิทยาศาสตร์ 7ว	หัวหน้าโครงการฯ
2. นางสาวสิฟ้า ละออง	นักวิทยาศาสตร์ 8ว	
3. นางสาวดวงรัตน์ โพธิ์เที่ยง	นักวิทยาศาสตร์ 8ว	
4. นายประทีป โรจนดิลก	นักวิทยาศาสตร์ 7ว	
5. นางสาววัลยา ชนิดดาวงศ์	นักวิชาการป่าไม้ 5	
6. นายมงคล ไชยภักดี	นักวิชาการป่าไม้ 4	

ระเบียบวิธีวิจัย

1. กำหนดกลุ่มนกอพยพเป้าหมายออกเป็น
2. สำรวจแหล่งอาศัยของนกอพยพ ชนิดเป้าหมายที่จะทำการติดตามตัวสัตว์ระบบดาวเทียม
3. ดักจับนกอพยพ แต่ละชนิด ทำการติดตามตัวสัตว์ระบบดาวเทียม และใส่ห่วงขาเพื่อศึกษาเส้นทางการอพยพ
4. วิเคราะห์ข้อมูล จัดทำแผนที่ตามวิธีการทางระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์
5. ทำการดักจับนกอพยพ และทำการติดตามตัวสัตว์ระบบดาวเทียมซ้ำ กรณีได้ข้อมูลไม่เพียงพอเนื่องจากนกตาย ระหว่างการอพยพ

6. จัดหาภาพถ่ายดาวเทียมรายละเอียดสูง (1 เมตร) แบบดิจิทัล ซึ่งถ่ายในช่วงฤดูการอพยพหาพื้นที่เป็นแหล่งแวะพัก แหล่งอาศัยของนกอพยพในประเทศไทย เพื่อช่วยในการคาดการณ์เส้นทางการอพยพของกลุ่มอพยพชนิดต่าง ๆ ที่ไม่ได้ทำการติดตามด้วยสัตว์ระบบดาวเทียม เพื่อศึกษาเส้นทางการอพยพ

7. ประมวลและสรุปผลการวิจัย จัดทำรายงาน

8. จัดทำแนวทางในการจัดการ ควบคุม พื้นที่อาศัยของนกอพยพ เมื่อเกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนก และแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศ เกี่ยวกับจัดทำแผนความร่วมมือระหว่างประเทศ ในการอนุรักษ์ คุ้มครอง และเฝ้าระวังการระบาดของโรคไข้หวัดนกในนกอพยพระหว่างประเทศ

9. เผยแพร่ข้อมูลทางเว็บไซต์ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช

ปี 2550

1. ทำการศึกษานกอพยพ จำนวนอย่างน้อย 7 ชนิด จำนวน 15 ตัว ทำการติดตามติดตามด้วยสัตว์ระบบดาวเทียม โดยเลือกจากนกที่ต้องทำการเฝ้าระวังและศึกษาเส้นทางการอพยพ ในกลุ่มเป้าหมาย 8 กลุ่ม โดยเลือกนกอพยพชนิดที่มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อไข้หวัดนก และเป็นชนิดที่มีการอพยพผ่านพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคไข้หวัดนก การศึกษาในปีแรก เน้นที่นกปากห่าง และนกนางนวลธรรมดา

2. ทำเครื่องหมาย โดยใส่ห่วงขา เพื่อศึกษาเส้นทางการอพยพ นกปากห่าง และนกนางนวลธรรมดา นกเป็ดน้ำและนกชายเลน

ปี 2551 -2554

1. ทำการศึกษานกอพยพ จำนวนอย่างน้อย 7 ชนิด จำนวน 15 ตัว โดย 5 ชนิด ทำการติดตามด้วยสัตว์ระบบดาวเทียม จะเป็นชนิดที่ไม่ซ้ำกับในปีแรก ส่วน อีก 2 ชนิด ได้แก่ นกปากห่าง และนกนางนวลธรรมดา จะทำการศึกษาซ้ำในปีที่ 2 เนื่องจากเป็นนกอพยพที่มีปริมาณมากอาศัยในประเทศไทยในช่วงเวลายาวนานหลายเดือน มีการอพยพภายในประเทศ และใกล้ชิดกับคนมากกว่านกอพยพชนิดอื่น ๆ

2. ทำเครื่องหมาย โดยใส่ห่วงขา เพื่อศึกษาเส้นทางการอพยพ นกปากห่าง และนกนางนวลธรรมดา นกเป็ดน้ำและนกชายเลน

สรุป

1. ทำการศึกษานกอพยพโดยทำการตีความวิถึชีวิตตามตัวสัตว์ระบบดาวเทียม รวม 12 ชนิด จำนวน 30 ตัว โดยเลือกจากนกอพยพที่ต้องทำการเฝ้าระวังและศึกษาเส้นทางการอพยพ ในกลุ่มเป้าหมาย 8 กลุ่ม
2. ทำเครื่องหมาย โดยใส่ห่วงขา เพื่อศึกษาเส้นทางการอพยพ นกปากห่าง และนางนวลธรรมดา นกเป็ดน้ำและนกชายเลน

กำหนดกลุ่มนกเป้าหมายที่ต้องทำการเฝ้าระวังและศึกษาเส้นทางการอพยพ จำนวน 8 กลุ่ม

1. นกชายเลนขนาดใหญ่ ได้แก่ นกในสกุลนปากแอน Genus Limosa และสกุลนกอีโก้ย Genus Numeni
2. นกชายเลนขนาดกลาง ได้แก่ นกในสกุลนทะเล Genus Tringa สกุลนชายเลนปากแอน Genus Xenus สกุลนเด้าดิน Genus Actitis สกุลนกินเหลือง Genus Heteroscelus สกุลนพลิกหิน Genus Arenaria สกุลนช่อมทะเล Genus Limnodromus สกุลนกรัฟ Genus Philomachus สกุลนกินเทียน Genus Himantopus สกุลนปากงอน Genus Recurvirostra สกุล นกหัวโตใหญ่ Genus Pluvialis และสกุล นกกระแต Genus Vanellus
3. นกชายเลนขนาดเล็ก ได้แก่ สกุลนนี้้อต Genus Calidris สกุลนชายเลนปากกว้าง Genus Limicola สกุลนกลอยทะเล Genus Phalaropus และสกุล นกหัวโตเล็ก Genus Charadrius
4. กลุ่มนเป็ดน้ำ ได้แก่ สกุลน่านป่า Genus Anser, สกุลนเป็ดน้ำธรรมดา Genus Anas, สกุลเป็ดพม่า Genus Tadorna, สกุลเป็ดปากแดง Genus Rhodonessa, สกุลเป็ดโปซาด Genus Aythya, สกุลเป็ดแมนดาริน Genus Aix, สกุลเป็ดปากเลื้อย Genus Mergus, สกุลเป็ดคืบแค Genus Nettapus, สกุลเป็ดหงส์ Genus Sarkidiornis, สกุลเป็ดพม่า Genus Tadorna
5. กลุ่มนนางนวล ได้แก่ สกุลนนางนวลใหญ่ Genus Larus สกุลนนางนวลธรรมดา Genus Sterna
6. กลุ่มนขางและนกระสา ได้แก่ สกุลนกระसानวล Genus Ardea, สกุลนขางกรอก Genus Ardeola, สกุลนขางควาย Genus Bubulcus, สกุลนขาง Genus Egretta, สกุลนขาง

โทนใหญ่ Genus Casmerodius, สกุลนกยางโทนน้อย Genus Mesophoyx, สกุลนกยางเขียว Genus Butorides, สกุลนกยางดำ Genus Dupetor, สกุลนกแขวก Genus Nycticorax, สกุลนกยางลายเสือ Genus Gorsachius, สกุลนกยางไฟ

Genus Ixobrychus, สกุลนกยางแดง Genus Botaurus, สกุลนกกาบบัว Genus Mycteria, สกุลนกปากห่าง Genus Anastomus, สกุลนกกระสา Genus Ciconia, สกุลนกกาบบัว Genus Mycteria, สกุลนกกระสาคอดำ Genus Ehippiorhynchus, สกุลนกตะกราม Genus Leptoptilos

7. กลุ่มนกนางแอ่นบ้าน

8. กลุ่มนกเต่าดิน นกเต่าลม

9. กลุ่มนกล่าเหยื่อ เหยี่ยว และอีแร้ง

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินงาน

ได้องค์ความรู้ และข้อมูลเกี่ยวกับนกอพยพ และโรคไข้หวัดนกในนกธรรมชาติของประเทศไทยที่สามารถตอบคำถาม และนำไปใช้ในการกำหนดมาตรการเฝ้าระวังการระบาดของโรคไข้หวัดนกในประเทศไทยได้จริงอย่างเป็นรูปธรรม ได้แก่

- ข้อมูลเกี่ยวกับชนิด จำนวนประชากร และเส้นทางการอพยพของนกอพยพในประเทศไทย
- ความสัมพันธ์ในเรื่องการนำโรคระหว่างนกในธรรมชาติและสัตว์ปีกอื่นๆ
- ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) ของนกอพยพ และเส้นทางการอพยพ

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

จำเป็นต้องใช้เครื่องมือในการศึกษาซึ่งส่วนใหญ่มีราคาสูง อาทิเช่น วิทยุติดตามตัวสัตว์ระบบดาวเทียม และคอมพิวเตอร์แบบพกพา (Notebook)

2. โครงการสำรวจตรวจนับประชากรนกอพยพในประเทศไทย

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ช่วงฤดูหนาวแต่ละปีเรามักพบนกตามพื้นที่ชุ่มน้ำ บึงหนอง ชายฝั่งทะเล ทุ่งหญ้า พื้นที่ป่า และแหล่งชุมชนบางแห่ง มีจำนวนเพิ่มขึ้นทั้งชนิดและปริมาณ นั่นเป็นเพราะว่านกอพยพ ได้อพยพจากขั้วโลกเหนือซึ่งมีอากาศเย็นจัด อาหารขาดแคลน เข้ามาอยู่ในประเทศไทยที่มีอากาศอบอุ่นและมีอาหารอุดมสมบูรณ์กว่า นกเหล่านี้บางชนิดกินแมลง เมล็ดพืช และบางชนิดกินสัตว์น้ำและพืชน้ำชนิดต่าง ๆ จึงเปรียบเสมือนเป็นผู้บ่งชี้คุณภาพความสมบูรณ์ของทรัพยากรชีวภาพในพื้นที่ที่นกอพยพใช้เป็นที่อยู่อาศัยและหากิน ทั้งยังเป็นตัวควบคุมสถานะสมดุลของระบบนิเวศนั้นด้วย

ในสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก ได้มีโครงการวิจัยต่อเนื่องเพื่อติดตามการระบาดของไข้หวัดนกในนกที่อาศัยอยู่ตามธรรมชาติ ตลอดจนความเป็นไปได้ที่นกอพยพจะเป็นพาหะในการระบาดของเชื้อไข้หวัดนก การสำรวจ นกอพยพชนิดต่างๆ โดยเฉพาะนกในกลุ่มนกน้ำและนกชายเลนจะทำให้ทราบถึงชนิดและจำนวนของนกที่อพยพมาในแต่ละปี เข้าอยู่อาศัยในพื้นที่ใดบ้าง และมีการเคลื่อนย้ายจากพื้นที่หนึ่งไปยังอีกพื้นที่หนึ่งอย่างไร ในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งจะเป็ข้อมูลพื้นฐานในการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมพื้นที่ หากเกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนกในนกธรรมชาติ ทั้งยังใช้เป็นแนวทางในการจัดการนกอพยพ และพื้นที่อาศัยของนกอพยพสามารถใช้เป็นแนวทางติดตามผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดในพื้นที่ชุ่มน้ำ การอนุรักษ์และคุ้มครองชนิดพันธุ์ ตลอดจนพื้นที่ที่นกอพยพใช้เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยั่งยืน แก่มนุษย์และสัตว์ต่าง ๆ อีกด้วย

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์

ศึกษา ค้นคว้า วิจัย และทดลองเพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความหลากหลายทางชนิดพันธุ์ และจำนวนประชากรของนกอพยพ โดยเฉพาะนกในกลุ่มนกน้ำและนกชายเลน เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดมาตรการเฝ้าระวังการระบาดของโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีกธรรมชาติ ของประเทศไทย และเพื่อเป็นแนวทางในการอนุรักษ์และคุ้มครองชนิดพันธุ์ ตลอดจนพื้นที่ที่นกอพยพใช้เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยั่งยืน แก่มนุษย์และสัตว์ต่าง ๆ อีกด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐาน ด้านจำนวนประชากรและการแพร่กระจาย ของนกอพยพโดยเฉพาะนกในกลุ่มนกน้ำและนกชายเลนในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ที่พบนกอพยพจำนวนมากกับพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคไข้หวัดนกในแต่ละช่วงเวลา และศึกษาถึงสภาวะของพื้นที่แหล่งที่นกอพยพเข้าอาศัยและหากิน เพื่อดำเนินการวางแผน เฝ้าระวังการระบาดของโรคไข้หวัดนกในนกธรรมชาติ และการจัดการพื้นที่ที่มีความสำคัญสำหรับนกอพยพ ให้ได้รับการคุ้มครองอย่างเหมาะสมและเกิดการใช้ประโยชน์ร่วมกันทั้งนกอพยพและมนุษย์
3. เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักในคุณค่า ความสำคัญของนกอพยพ และการป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนกในนกธรรมชาติ แก่สาธารณชน

ตัวชี้วัด

1. รายงานวิจัย และข้อมูลเกี่ยวกับความหลากหลายชนิด จำนวนประชากร และการเปลี่ยนแปลงประชากรในแต่ละปี ของนกอพยพ โดยเฉพาะนกในกลุ่มนกน้ำและนกชายเลน เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดมาตรการเฝ้าระวังการระบาดของโรคไข้หวัดนกในประเทศไทยได้จริงอย่างเป็นรูปธรรม จำนวน 1 เรื่อง
2. ข้อมูล และแผนที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ที่พบนกอพยพจำนวนมาก โดยเฉพาะนกในกลุ่มนกน้ำและนกชายเลน กับการระบาดของโรคไข้หวัดนกในแต่ละช่วงเวลา จำนวน 1 ชุด
3. ประชาชนสามารถเข้าถึง และรับทราบข้อมูลได้ทางเว็บไซต์ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช และมีความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของนกอพยพ และการป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนกในนกธรรมชาติเพิ่มขึ้น อย่างน้อย 50 %

ระยะเวลาในการดำเนินงาน

ระยะเวลา 3 ปี (พ.ศ.2550 – 2552)

พื้นที่ศึกษา

พื้นที่อนุรักษ์ และ พื้นที่ชุ่มน้ำ ของประเทศไทย

หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินงาน

กลุ่มงานวิจัยสัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า
อุทยานแห่งชาติ สำนักบริหารจัดการพื้นที่อนุรักษ์ที่ 1-16 กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช

งบประมาณ : 8,200,000 บาท

ระเบียบวิธีวิจัย

6. วางแผน กำหนดเป้าหมายในการศึกษา ดังนี้
 - 6.1. **นกอพยพที่จะศึกษา** ได้แก่ กลุ่มนกน้ำและนกลุยน้ำ, กลุ่มนกเป็ดน้ำ, กลุ่มนกชายเลน, กลุ่มนกนางนวล,
กลุ่มนกกกระสา, กลุ่มเหยี่ยวอพยพ, กลุ่มนกนางแอ่นบ้าน, กลุ่มนกเค้าดิน นกเค้าลม
 - 6.2. **พื้นที่จะศึกษา** รวม 154 แห่ง ได้แก่
เขตห้ามล่าสัตว์ป่า เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อุทยานแห่งชาติและพื้นที่ชุ่มน้ำระดับนานาชาติ
ระดับชาติ และพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญในฐานะที่เป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของนกน้ำอพยพ ที่อยู่นอกพื้นที่อนุรักษ์
7. หน่วยงานที่รับผิดชอบพื้นที่ ทำการสำรวจเก็บข้อมูลชนิดและนับจำนวนนกอพยพ ในพื้นที่ที่
รับผิดชอบ
และพื้นที่ใกล้เคียง ปีละ 7 ครั้ง ดังนี้
 - ครั้งที่ 1 เก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 10- 20 ของเดือนธันวาคม
 - ครั้งที่ 2 เก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 10- 20 ของเดือนมกราคม
 - ครั้งที่ 3 เก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 10- 20 ของเดือนกุมภาพันธ์
 - ครั้งที่ 4 เก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 10- 20 ของเดือนเมษายน
 - ครั้งที่ 5 เก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 10- 20 ของเดือนมิถุนายน
 - ครั้งที่ 6 เก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 10- 20 ของเดือนสิงหาคม
 - ครั้งที่ 7 เก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 10- 20 ของเดือนตุลาคม
8. บันทึกชนิดนก และนับจำนวนประชากรของนกอพยพที่พบ บันทึกสภาพแวดล้อมของพื้นที่
และส่งข้อมูลให้ผู้รวบรวม
9. ประมวลผลเปรียบเทียบการปรากฏของชนิดพันธุ์ และจำนวนประชากรนกอพยพในแต่ละช่วงเวลา
10. จัดทำแผนที่แสดงการกระจายของนกน้ำในประเทศไทย ตามวิธีการทางระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์(GIS)
11. ข้อมูล และแผนที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ที่พบนกอพยพจำนวนมาก โดยเฉพาะนกในกลุ่ม
นกน้ำและนกชายเลน กับการระบาดของโรคไข้หวัดนกในแต่ละช่วงเวลา
12. สรุปผลและจัดทำรายงาน
13. เผยแพร่ข้อมูลทางเว็บไซต์ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช

ผู้รับผิดชอบดำเนินงาน

ที่ปรึกษาโครงการวิจัย

1. นายวินิจฉัย ภูเนาวรัตน์ ผู้อำนวยการสำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า
2. นางกัลยาณี บุญเกิด นักวิทยาศาสตร์ 8ว หัวหน้ากลุ่มวิจัยสัตว์ป่า

ผู้รับผิดชอบดำเนินงานและเก็บข้อมูล

1. นางดวงรัตน์ โพธิ์เที่ยง นักวิทยาศาสตร์ 8ว
2. นางสาวสิฟ้า ละออง นักวิทยาศาสตร์ 8ว
3. นางสาววัลยา ชนิดดาวงศ์ นักวิชาการป่าไม้ 5
4. นายมงคล ไชยภักดี นักวิชาการป่าไม้ 4

รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าวัดตาลเอน , ที่ราบลุ่มภาคกลางตอนล่าง, ที่ราบลุ่มทุ่งโพธิ์ทอง-ทุ่งคำหยาด, อ่าวไทยตอนในด้านตะวันออก, พื้นที่ชุ่มน้ำดอนหอยหลอด, อ่าวไทยตอนในอ่าวมหาชัย, อ่าวไทยตอนในด้านตะวันตก, ลำปรางมาศ, พื้นที่ชุ่มน้ำแม่น้ำมูลและบึงทาม และสบแม่น้ำมูล-ชี

1. ส่วนอุทยานแห่งชาติ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 1(ปราจีนบุรี) รับผิดชอบ สำรวจนกอพยพในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่/ อุทยานแห่งชาติตาพระยา/ อุทยานแห่งชาติทับลาน/ อุทยานแห่งชาติปางสีดา

2. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาคอก-เขาหินคาค รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาคอก-เขาหินคาค

3. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกา รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกา

4. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาสมโภชน์ รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาสมโภชน์

5. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์

6. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าวัดไผ่ล้อม รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ เขตห้ามล่า สัตว์ป่าวัดไผ่ล้อม

7. ผู้อำนวยการส่วนอุทยานแห่งชาติ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 2 (ศรีราชา) รับผิดชอบสำรวจนกอพยพ ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด/อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง

8. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาเขียว-เขาชมภู่ รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาเขียว-เขาชมภู่

9. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำบางพระ รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำบางพระ

10. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสอยดาว รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสอยดาว

11. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคลองเครือหวายเฉลิมพระเกียรติ รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคลองเครือหวายเฉลิมพระเกียรติ

12. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทุ่งกระเบนรับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทุ่งกระเบน และพื้นที่ชุ่มน้ำปากแม่น้ำเวฬุ

13. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไนรับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน

14. หัวหน้าสถานีวิจัยสัตว์ป่าฉะเชิงเทรา รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ ชุมน้ำบ้านคลองมะละกอใต้ จังหวัดสระแก้ว และอ่างเก็บน้ำพระปรอง

15. ผู้อำนวยการส่วนอุทยานแห่งชาติ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 3 (บ้านโป่ง) รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ อุทยานแห่งชาติเขาแหลม, อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์, อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน, อุทยานแห่งชาติเขาสมร้อยยอด และอุทยานแห่งชาติหาดวนกร

1. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าถ้ำค้างคาว-เขาช่องพราน รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าถ้ำค้างคาว-เขาช่องพราน

2. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ

3. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร (ด้านตะวันตก) รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร (ด้านตะวันตก)

4. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าอุทยานสมเด็จพระศรีนครินทร์กาญจนบุรี รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าอุทยานสมเด็จพระศรีนครินทร์กาญจนบุรี

5. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขากระปุก-เขาเตาหม้อ รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขากระปุก-เขาเตาหม้อ

6. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าชะอำ รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าชะอำ

7. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าบึงฉวาก รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าบึงฉวาก

8. ผู้อำนวยการส่วนอุทยานแห่งชาติ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 4 (สุราษฎร์ธานี) รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาสก, อุทยานแห่งชาติธารเสด็จ-เกาะพะงัน, อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะอ่างทอง, อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะชุมพร, อุทยานแห่งชาติน้ำตกหงาว และ อุทยานแห่งชาติแหลมสน
9. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคลองแสง รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ เขตรักษาพันธุ์ สัตว์ป่าคลองแสง
10. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคลองยัน รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ เขตรักษา พันธุ์สัตว์ป่าคลองยัน
11. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองทุ่งทอง รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ เขตห้ามล่า สัตว์ป่าหนองทุ่งทอง
12. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาท่าเพชร รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ชุ่มน้ำแม่น้ำตา ปี่ และอ่าวบ้านดอน
13. หัวหน้าสถานีวิจัยสัตว์ป่าคลองแสง รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ อ่าวทุ่งคา-อ่าวสวี, พรุคันธุลี,เกาะเตน อ.เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี, แหลมปะการัง และเกาะพระทอง
14. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอุทยานเสด็จในกรมกรมหลวงชุมพร (ด้านทิศเหนือ) รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอุทยานเสด็จในกรมกรมหลวงชุมพร (ด้าน ทิศเหนือ)
15. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอุทยานเสด็จในกรมกรมหลวงชุมพร (ด้านทิศใต้) รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอุทยานเสด็จในกรมกรมหลวงชุมพร (ด้านทิศ ใต้)
16. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคลองนาคา รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่เขตรักษา พันธุ์สัตว์ป่าคลองนาคา และพื้นที่ชุ่มน้ำปากแม่น้ำกระบือ
17. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าคลองม่วงกลวง รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ เขต ห้ามล่าสัตว์ป่าคลองม่วงกลวง และพื้นที่ชุ่มน้ำปากคลองกะเปอร์
18. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าควนแม่ยายหม่อน รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่เขต รักษาพันธุ์สัตว์ป่าควนแม่ยายหม่อน
19. ผู้อำนวยการส่วนอุทยานแห่งชาติ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 5 (นครศรีธรรมราช) รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา, อุทยานแห่งชาติหาดนพรัตน์ ธารา-หมู่เกาะพีพี, อุทยานแห่งชาติศรีพังงา, อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสิมิลัน, อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะ สุรินทร์, อุทยานแห่งชาติอ่าวพังงา, อุทยานแห่งชาติสิรินาถ, อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม, อุทยาน แห่งชาติตะรุเตา และอุทยานแห่งชาติทะเลบัน

20. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าบ่อลือ รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าบ่อลือ
21. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าแหลมตะลุมพุกรับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าแหลมตะลุมพุก
22. หัวหน้าสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่านครศรีธรรมราช รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่านครศรีธรรมราช
23. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคลองพระยา รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคลองพระยา
24. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทุ่งทะเล รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทุ่งทะเล
25. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาพระแทว รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ชุ่มน้ำชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของเกาะภูเก็ต และพรุไม้ขาว
26. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาน้ำพราย รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาน้ำพราย
27. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าคลองลำชาน รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าคลองลำชาน
28. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง
29. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสารรับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสาร
30. ผู้อำนวยการส่วนอุทยานแห่งชาติ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 6 (สงขลา) รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่อุทยานแห่งชาติบางลาง
31. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาประช้าง-แหลมขาม รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาประช้าง-แหลมขาม
32. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาเหรอง รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาเหรอง
33. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบ รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบ และพรุควนจีเสียน
34. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าป่ากราด รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าป่ากราด และเขตห้ามล่าสัตว์ป่าพรุค้างคาว
35. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย

36. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลหลวง รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลหลวง
37. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพฯ รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพฯ
38. หัวหน้าสถานีวิจัยสัตว์ป่าพรุ-ป่าฮาลา-บาลา รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ชุ่มน้ำปากแม่น้ำกระบี่, ป่าชายเลนปะเหลียน-ละงู, อ่าวปัตตานี และเขตห้ามล่าสัตว์ป่าป่ารังไก่อ
39. ผู้อำนวยการส่วนอุทยานแห่งชาติ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 7 (นครราชสีมา) รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ อุทยานแห่งชาติไทรทอง
40. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว
41. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองแวง รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองแวง
42. หัวหน้าสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าห้วยกุ่ม รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่บึงละหาน และหนองสามหมื่น
43. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก
44. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำสนามบิน รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำสนามบิน
45. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยตลาด รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยตลาด
46. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่
47. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าควนลำพัน รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าควนลำพัน
48. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าถ้ำผาน้ำทิพย์ รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าถ้ำผาน้ำทิพย์
49. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าลำปาว รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าลำปาว
50. หัวหน้าสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าลำปาว รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่หนองปลาคูณ และบึงเกลือ-บ่อแก

51. หัวหน้าสถานีวิจัยสัตว์ป่าภูหลวง รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่แก่งละว้า, ห้วยเสือเต้น, หนองหานสกลนคร, หนองกอมเกาะ, ที่ราบลุ่มน้ำโขงตอนล่าง และหนองหานกุมภวาปี
52. ผู้อำนวยการส่วนอุทยานแห่งชาติ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 9 (อุบลราชธานี) รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ และอุทยานแห่งชาติภูจองนายอย
53. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่ายอดโดม รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่ายอดโดม
54. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าบุญทริก-ยอดมน รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าบุญทริก-ยอดมน
55. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าพนมดงรัก รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าพนมดงรัก
56. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยศาลา รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยศาลา
57. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยทับทัน-ห้วยสำราญ รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยทับทัน-ห้วยสำราญ
58. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูสีฐาน รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูสีฐาน
59. ผู้อำนวยการส่วนอนุรักษ์สัตว์ป่า สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 10 (อุดรธานี) รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองหัวคู
60. ผู้อำนวยการส่วนอุทยานแห่งชาติ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 10 (อุดรธานี) รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่อุทยานแห่งชาติภูผายล
61. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าบึงโจงหลง รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าบึงโจงหลง
62. ผู้อำนวยการส่วนอุทยานแห่งชาติ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 11 (พิษณุโลก) รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่อุทยานเขื่อนน้ำหาว
63. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาน้อย-เขาประคู้ รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาน้อย-เขาประคู้
64. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าถ้ำผาทำพล รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าถ้ำผาทำพล
65. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าน้ำปาด รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าน้ำปาด

66. ผู้อำนวยการส่วนอุทยานแห่งชาติ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่12 (นครสวรรค์) รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่อุทยานแห่งชาติคลองลาน และอุทยานแห่งชาติแม่วงก์
67. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าบึงบอระเพ็ด รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าบึงบอระเพ็ด
68. หัวหน้าสถานีวิจัยสัตว์ป่าบึงบอระเพ็ด รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองน้ำขาว, บึงสีไฟ, ที่ราบลุ่มน้ำยม และพรุหญาท่าตอน
69. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้งรับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง
70. ผู้อำนวยการส่วนอุทยานแห่งชาติ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่13 (แพร่) รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแม่ยม
71. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลำน้ำน่านฝั่งขวา รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลำน้ำน่านฝั่งขวา
72. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร(ตะวันออก) รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร(ตะวันออก)
73. หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองบงคาย รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองบงคาย
74. ผู้อำนวยการส่วนอุทยานแห่งชาติ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่16 (เชียงใหม่) รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์
75. หัวหน้าสถานีวิจัยสัตว์ป่าเชียงดาว รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ หนองหลวง, หนองฮ่าง,หนองเล็งทราย และกว๊านพะเยา
76. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มน้ำปาย รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มน้ำปาย
77. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสาละวิน รับผิดชอบสำรวจนกอพยพในพื้นที่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสาละวิน

3. โครงการสำรวจแหล่งทำรังวางไข่ของนกที่ทำรังเป็นกลุ่ม (Colony) ในประเทศไทย

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ในสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก ทำให้ต้องมีการเฝ้าระวังการระบาดของอย่างต่อเนื่อง จึงได้มีโครงการวิจัยเพื่อติดตามการระบาดของไข้หวัดนกในนกที่อาศัยอยู่ตามธรรมชาติที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง ทั้งที่เป็นนกประจำถิ่นและนกอพยพ สำหรับนกที่ทำรังเป็นกลุ่ม (Colony) ในประเทศไทย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนกประจำถิ่นก็เป็นกลุ่มหนึ่งที่มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อไข้หวัดนก เนื่องจากการทำรังวางไข่อยู่ในพื้นที่เดียวกันเป็นจำนวนมาก ความหนาแน่นของนกต่อพื้นที่สูง นกมีการสัมผัสใกล้ชิดกัน มีการสะสมของมูลนกและซากนกหรือลูกนกที่ตายอยู่ในบริเวณเดียวกัน ซึ่งหากมีการระบาดของโรคไข้หวัดนก การติดเชื้อจะเป็นไปได้ง่าย ทำให้ต้องมีการเร่งสำรวจแหล่งทำรังวางไข่ ที่สำคัญเพื่อเป็นข้อมูลที่จะใช้ในการ ป้องกัน ควบคุมพื้นที่ได้ทันทั่วถึงเมื่อมีการระบาดของโรค

การสำรวจและจัดการแหล่งทำรังวางไข่ของนกที่ทำรังเป็นกลุ่ม (Colony) จัดเป็นปัญหาที่มีมิติทางภูมิศาสตร์ มีความสัมพันธ์กับสภาพภูมิประเทศ โดยทั่วไปความแตกต่างของปัจจัยแวดล้อมจะเป็นตัวกำหนดชนิดพันธุ์และศักยภาพในการรองรับประชากรของพื้นที่ และการที่นกแต่ละชนิดมีช่วงความทนทานต่อความผันแปรของปัจจัยแวดล้อมที่ต่างกัน ทำให้เลือกแหล่งสร้างรังวางไข่ในพื้นที่ต่างๆ กัน การสูญเสียถิ่นอาศัยและแหล่งสร้างรังวางไข่สามารถนำไปสู่การสูญพันธุ์ได้ง่าย การปรับปรุงหรือคัดแปลงสภาพถิ่นอาศัยได้อย่างเหมาะสมจะสามารถควบคุมและเปลี่ยนแปลงชนิดพันธุ์ การกระจายและความหนาแน่นของประชากรในพื้นที่ได้ ทั้งนี้การนำเทคโนโลยีสารสนเทศทางภูมิศาสตร์เข้ามาเป็นเครื่องมือในการศึกษา จะทำให้สามารถจัดเก็บฐานข้อมูลทางภูมิศาสตร์อย่างเป็นระบบ และช่วยในการวิเคราะห์แก้ไขปัญหาในการจัดการแหล่งทำรังวางไข่ของนกที่ทำรังเป็นกลุ่ม (Colony) ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการเฝ้าระวังการระบาดของโรคไข้หวัดนกในประเทศไทย และการอนุรักษ์ คุ้มครองชนิดพันธุ์ รวมถึงพื้นที่นกอพยพเป็นแหล่งสร้างรังวางไข่ ต่อไป

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์

ศึกษา ค้นคว้า วิจัย และทดลองเพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแหล่งทำรังวางไข่ของนกที่ทำรังเป็นกลุ่ม (Colony) ในประเทศไทย อันเป็นพื้นที่เสี่ยงต่อการระบาดของโรคไข้หวัดนก ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดมาตรการเฝ้าระวังการระบาดของโรคไข้หวัดนกในสัตว์

ปีกรรมชาติของประเทศไทย และเพื่อเป็นแนวทางในการอนุรักษ์และคุ้มครองชนิดพันธุ์ ตลอดจนพื้นที่ที่นกใช้เป็นแหล่งทำรังวางไข่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ได้ข้อมูล ของแหล่งทำรังวางไข่และประเมินจำนวนประชากรของนกที่ทำรังเป็นกลุ่ม (Colony) ในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาสภาพพื้นที่ของแหล่งทำรังวางไข่ และสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับชุมชนใกล้เคียง รวมถึงแนวทางในการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์พื้นที่ร่วมกันระหว่างนกกับคนในชุมชนใกล้เคียง
3. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ของพื้นที่แหล่งทำรังวางไข่ของนกกับพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคไข้หวัดนกในช่วงเวลาต่าง ๆ เพื่อดำเนินการวางแผน ใ้ระวังการระบาดของโรคไข้หวัดนกในนกธรรมชาติ
4. เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักในคุณค่า ความสำคัญของแหล่งทำรังวางไข่ของนก และการป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนกในนกธรรมชาติ แก่สาธารณชน

ตัวชี้วัด

1. รายงานวิจัยและข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งทำรังวางไข่และประเมินจำนวนประชากรของนกที่ทำรังเป็นกลุ่ม (Colony) ในประเทศไทย จำนวน 1 เรื่อง
2. แผนที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่แหล่งทำรังวางไข่ กับพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคไข้หวัดนก จำนวน 1 ชุด
3. ประชาชนสามารถเข้าถึง และรับทราบข้อมูลได้ทางเว็บไซต์ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และมีความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของนกอพยพ และการป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนกในนกธรรมชาติเพิ่มขึ้น อย่างน้อย 50 %

ระยะเวลาในการดำเนินงาน

ระยะเวลา 3 ปี (พ.ศ.2550 – 2552)

พื้นที่ศึกษา

พื้นที่อนุรักษ์ และ พื้นที่ชุ่มน้ำ ของประเทศไทย

หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินงาน

กลุ่มงานวิจัยสัตว์ป่า สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อุทยานแห่งชาติ สำนักบริหารจัดการพื้นที่อนุรักษ์ที่ 1-16 กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช

งบประมาณ : 10,000,000 บาท

ผู้รับผิดชอบดำเนินงาน

ที่ปรึกษาโครงการวิจัย

1. นายวินิจ ภูเนาวรัตน์ ผู้อำนวยการสำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า
2. นางกัลยาณี บุญเกิด นักวิทยาศาสตร์ 8ว หัวหน้ากลุ่มวิจัยสัตว์ป่า

คณะผู้วิจัย

1. นางดวงรัตน์ โพธิ์เที่ยง นักวิทยาศาสตร์ 8ว
2. นายไกรรัตน์ เอี่ยมอำไพ นักวิทยาศาสตร์ 7ว
3. นายเกรียงศักดิ์ ศรีบัวรอด นักวิทยาศาสตร์ 5
4. นางสาววัลยา ชนิดดาวงศ์ นักวิชาการป่าไม้ 5
5. นายมงคล ไชยภักดี นักวิชาการป่าไม้ 4

ระเบียบวิธีวิจัย

1. วางแผน กำหนดเป้าหมายในการศึกษา ดังนี้

กลุ่มนกที่จะศึกษา ได้แก่

รายชื่อนก	ช่วงฤดูผสมพันธุ์ ทำรัง วางไข่											
	ตค	พย	ธค	มค	กพ	มีค	เมย	พค	มิย	กค	สค	กย
นกอ้ายจ๋ว	✓	-	-	-	-	-	-	-	-	✓	✓	✓
นกกาน้ำปากขาว	✓	✓	-	-	-	-	-	-	-	✓	✓	✓
นกกาน้ำเล็ก	✓	-	-	-	-	-	-	-	✓	✓	✓	✓
นกกระสาแดง	-	-	-	-	-	-	-	-	✓	✓	✓	✓
นกยางโทนใหญ่	-	-	-	-	-	-	-	✓	✓	✓	✓	✓
นกยางเป็ย	-	-	-	-	-	-	-	-	✓	✓	✓	✓
นกเขวาก	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	-	✓	✓	✓	✓
นกยางควาย	-	-	-	-	-	-	✓	✓	✓	✓	-	-
นกยางกรอกพันธุ์ชวา	-	-	-	✓	✓	✓	✓	-	-	-	-	-
นกปากห่าง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	-	-
นกกาบบัว	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	-	-	-

พื้นที่ที่จะศึกษา แบ่งออกเป็น 10 พื้นที่ ได้แก่

- ภาคเหนือตอนบน
 - ภาคเหนือตอนล่าง
 - ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน
 - ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
 - ภาคกลาง
 - กรุงเทพฯ ปริมณฑล และพื้นที่อ่าวไทยตอนใน
 - ภาคตะวันออก
 - ภาคตะวันตก
 - ภาคใต้ตอนบน
 - ภาคใต้ตอนล่าง
2. ส่งแบบสอบถามไปยังองค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่งในประเทศไทยเพื่อสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเนื่องจากแหล่งทำรังวางไข่ของนกทั้ง 11 ชนิดมักพบในแหล่งเกษตรกรรม ซึ่งอยู่นอกพื้นที่อนุรักษ์
 3. รวบรวมข้อมูลและวางแผนงานในการสำรวจเก็บข้อมูลชนิด ในพื้นที่ที่เคยมีรายงานการทำรังวางไข่ของนกทั้ง 11 ชนิด
 4. เริ่มทำการสำรวจแหล่งทำรังวางไข่ของ นกยางกรอกพันธุ์ชวา นกปากห่าง และนกกาบบัว ในเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม
 5. เริ่มทำการสำรวจแหล่งทำรังวางไข่ของ นกฮูกตัว, นกกาน้ำปากขาว, นกกาน้ำเล็ก, นกกระสาแดง, นกยางโทนใหญ่, นกยางเปีย, นกเขวก และนกยางควาย ในเดือนมิถุนายน – สิงหาคม
 6. บันทึกชนิดนก และประเมินจำนวนประชากร บันทึกสภาพแวดล้อมของพื้นที่
 7. ศึกษาสภาพพื้นที่ของแหล่งทำรังวางไข่ และสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับชุมชนใกล้เคียง โดยใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์
 8. ประมวลผล และจัดทำแผนที่แสดงการกระจายของนกน้ำในประเทศไทย ตามวิธีการทางระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์(GIS) และแผนที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่แหล่งทำรังวางไข่ของนกทั้ง 11 ชนิด กับพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคไข้หวัดนกในแต่ละช่วงเวลา
 9. สรุปผลและจัดทำรายงาน
 10. เผยแพร่ข้อมูลทางเว็บไซต์ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช